

Stand van zaken maatregelen Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2014-2017

Periode 2018

Inhoud

Inleiding	3
1 Preventie.....	4
2 Handhaving	9
3 Samenvatting	12

Inleiding

Op 4 september 2014 zijn het “Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2014-2017” en “Uitvoeringsplan Preventie en Handhaving Alcohol 2014-2017” vastgesteld door de raad. In 2017 heeft het college besloten om in afwachting van een nieuwe nota gezondheidsbeleid, het opstellen van een nieuw Preventie- en Handhavingsplan Alcohol (hierna PenHplan) en Uitvoeringsplan Preventie en Handhaving Alcohol (hierna uitvoeringsplan PenH) een jaar uit te stellen en beide plannen van toepassing te verklaren voor 2018. Voor u ligt de stand van zaken met betrekking tot 2018.

In het PenH plan zijn door de gemeenteraad kaders vastgesteld waarin de gemeente de preventie van alcoholgebruik en de handhaving van de Drank- en Horecawet gaat vormgeven. In het uitvoeringsplan PenH zijn de activiteiten en het beoogde resultaat opgenomen die worden ingezet in het kader van de preventie van alcoholgebruik en de handhaving van de Drank- en Horecawet. Momenteel wordt gewerkt aan een nieuw PenHplan en uitvoeringsplan PenH, waarin ook de resultaten van de ambities over de periode 2014-2018 worden besproken.

Deze stand van zaken met betrekking tot de maatregelen in 2018 zal net als voorgaande jaren aan de hand van de resultaten die bij de activiteiten in het uitvoeringsplan PenH zijn opgenomen plaatsvinden. In hoofdstuk 1 worden de resultaten op het onderdeel preventie besproken en in hoofdstuk 2 de resultaten van de handhaving. Tot slot volgt er in hoofdstuk 3 een samenvatting inclusief aandachtspunten.

1. Preventie

In het uitvoeringsplan PenH zijn in het kader van de preventie van alcoholgebruik zeven verschillende onderwerpen benoemd die ingezet worden om het alcoholgebruik onder jongeren terug te dringen. Het gaat om de volgende onderwerpen:

- Publiciteitscampagne
- Voorlichting basisscholen
- Voorlichting voortgezet onderwijs
- Periodiek geneeskundig onderzoek (PGO)
- Jongerenwerker
- Training professionals
- Activiteiten in de regio Zaanstreek-Waterland

Om overzicht te behouden is per onderwerp het resultaat uit het uitvoeringsplan PenH benoemd. Daaronder wordt aangegeven of het resultaat is behaald en volgt aanvullende informatie.

1.1. Publiciteitscampagne

Resultaat:

Wij geven minimaal twee keer per jaar publiciteit voor het thema, roken, alcohol en drugs.

Evaluatie:

Gerealiseerd.

Wat is er in 2018 ingezet ter preventie van alcoholgebruik onder jongeren:

- De ‘NIX-18’-campagnematerialen van GGD/Brijder/Trimbos-instituut zijn ingezet om de wetgeving betreffende het niet drinken onder de 18 jaar blijvend onder de aandacht te brengen bij jongeren vanaf 11 jaar, ouders van pubers én organisatoren.
- De banners en hesjes zijn doorlopend tijdens evenementen ingezet in alle grote Waterlandse kernen voor promotie van de boodschap ‘NIX-18’. Bijbehorende polsbandjes zijn ingezet bij diverse sporttoernooien, festivals en grote evenementen in de gemeente met als belangrijkste doelen: creëren van bewustzijn en preventie van alcoholgebruik onder 18 jaar.
- In 2018 was er net als in 2017 ook sprake van een groeiende bewustwording en verantwoordelijkheid onder evenementenorganisatoren, met name op de inzet van banners en het gebruik van polsbandjes. Opvallend positief is dat organisatoren in toenemende mate in aanloop naar een evenement zelf vragen om levering van deze voorbedrukte polsbandjes. Dit duidt op een groeiend besef en bewustzijn van de eigen verantwoordelijkheid.
- Lokale en regionale media hebben meerdere keren aandacht geschonken aan Waterlandse jongerenactiviteiten en -evenementen waarin de NIX18-campagne een publiciteitsonderdeel is.

- Er is op verschillende momenten in het jaar aandacht geweest voor rook- alcohol en drugsgebruik onder jongeren. Bijvoorbeeld door het verspreiden van schoudertasjes met anti-alcoholteksten en NIX-18 campagnematerialen tijdens evenementen en jongerenactiviteiten. Daarbij heeft de GGD ook in 2017 via de campagnes ‘Ik pas’ (30 dagen niet drinken) en ‘Stoptober’ (een maand niet roken) aandacht besteed aan het tijdelijk op pauze zetten van alcohol en/of roken. Indirect worden hiermee ook jongeren bereikt: ouders kunnen als voorbeeld dienen voor hun kinderen in het uitdragen van de NIX18 boodschap.

1.2. Voorlichting op basisscholen

Resultaat:

Wij breiden het lesprogramma ‘Hou vol geen alcohol’ is in 2014 uit naar alle (tien) basisscholen in de gemeente.

Evaluatie:

Het lesprogramma ‘Hou vol geen alcohol’ is afgeschaft. In plaats daarvan wordt vanaf 2014 op alle basisscholen in de groepen 8 speciale ‘Groepsdruk’-les gegeven door een samenwerkingsverband tussen Bureau HALT en de jongerenwerker. Deze op maat gemaakte les is speciaal voor de leerlingen in groep 8, omdat zij binnenkort naar het Voortgezet Onderwijs gaan en daar als brugklassers op een nog onbekende manier in de praktijk te maken krijgen met groepsdruk. Er is veel aandacht voor de werking van positieve groepsdruk, het ‘hebben van een keuze om iets niet te doen’ en ‘het nemen van je eigen beslissingen’ in relatie tot de macht en kracht van een (vrienden)groep. In deze les worden er interactief met de leerlingen situaties (na)gespeeld rondom het thema niet- roken. Leerlingen worden getraind in verbale weerbaarheid en een heldere houding (non-verbale communicatie). Social Media wordt in deze lessen meegenomen.

1.3. Voorlichting op voorgezet onderwijs

Resultaat:

Wij voeren in 2015 en 2016 samen met het Bernard Nieuwentijt College (BNC), de jongerenwerker en Brijder Jeugd een project uit op het gebied van roken, alcohol en drugs.

Evaluatie:

Gerealiseerd. Het project staat ook op de planning voor 2019. Ook de Halt-les met de jongerenwerker wordt in 2019 gecontinueerd.

In 2018 is er op het BNC ook aan alle leerlingen uit de eerste-, tweede- en derde klassen gerichte voorlichting gegeven middels een aangepaste les over de effecten van roken, alcohol en drugs. Alle leerlingen uit de derde klas hebben deelgenomen aan een preventie les. De tweede klassers kregen interactief theater in de klas door theatergroep ‘t Lev. De brugklassers hebben een eerste kennismaking les gehad over roken en alcohol, gericht op keuzes maken en ‘nee’ zeggen. Alle programma’s zijn verzorgd en gepresenteerd door Brijder Jeugd in samenwerking met de jongerenwerker. Ook de alcoholsimulatiebril is tijdens de programma’s ingezet.

Daarnaast wordt in de brugklassen van het BNC een Halt-les aangeboden die aansluit bij de lessen die op het basisonderwijs zijn gegeven over groepsdruk en veilig online zijn. De jongerenwerker en Halt herhalen de thema’s (waarbij ook alcohol & drugs en roken betrokken worden) en werken deze verder met de brugklassers uit.

Tijdens de nabespreking op het BNC vanuit Jij & Je Gezondheid door de JGZ en Gezondheidsbevordering is er ook aandacht besteed aan het thema alcohol drinken. Onder andere de frequentie en de hoeveelheid zijn besproken. Naar aanleiding van dit gesprek op de school is er ook een advies gegeven over mogelijkheden collectieve preventie waaronder het thema alcohol en drugd. Dit is onderdeel van het programma 'De Gezonde School'.

1.4. Periodiek geneeskundig onderzoek (PGO)

Resultaat:

Wij continueren de PGO+ spreekuren.

Evaluatie:

Jaarlijks gerealiseerd vanaf 2013 en loopt door in 2019.

Alcoholvoorlichting tijdens de PGO spreekuren heeft ook in 2018 plaatsgevonden. In de regio wordt het consult voor de leerlingen van groep 7 uitgebreid met extra tijd voor alcoholvoorlichting aan zowel de ouders en hoe zij het gesprek kunnen aangaan met hun kind en hoe ze regels kunnen maken rondom alcoholgebruik. De voorlichting is niet langer gericht op de kinderen zelf. Er blijft aandacht voor alcohol, maar de voorlichting wordt uitgebreid met beeldschermgebruik.

Op initiatief van de GGD Zaanstreek-Waterland is er in 2018, net als in eerdere jaren, de prijsvraag 'Opgroeien zonder alcohol' uitgezet onder de leerlingen van groep 7 uit de regio. Na afloop van PGO spreekuur met de alcoholvoorlichting zijn de kinderen uitgenodigd om mee te doen aan de prijsvraag. Ook er is speciaal voor dit contactmoment met groep 7 een informatiekaart over alcohol en het lichaam ontwikkeld.

1.5. Jongerenwerker

Resultaat:

De jongerenwerker organiseert jaarlijks twee activiteiten die gekoppeld zijn aan het thema alcohol, drugs en roken.

Evaluatie:

Gerealiseerd.

In 2017 heeft de jongerenwerker zelf de volgende activiteiten georganiseerd als sportief platform voor de campagne 'NIX-18, niet drinken - niet roken' :

- Slag om Waterland, Waterlandse B.O.-scholieren uit groep 8
- 5x5 zaal voetbaltoernooi, Waterlandse B.O.-scholieren uit groep 8

Tijdens alle activiteiten is er aandacht voor NIX-18-campagne middels banners, hesjes en polsbandjes. Er worden bij de medaille-uitreiking altijd foto's gemaakt van alle deelnemers met de NIX-18-banner prominent in beeld op de achtergrond en alle deelnemers ontvangen een foto-afdruk. Deelnemers dragen tijdens de evenementen altijd een polsbandje met de opdruk 'nix is de afspraak'.

de organisatie draagt felle oranje hesjes met dezelfde tekst erop en na afloop ontvangen alle deelnemers een katoenen tasje met de officiële campagne-teksten ‘tasje van nix’ of ‘doe mee, alcohol onder de 18 is niet oké’.

Naast het organiseren van de activiteiten gekoppeld aan het thema alcohol, drugs en roken heeft de jongerenwerker de volgende punten opgepakt:

- De alcoholblaastester onder de aandacht gebracht van diverse evenementenorganisaties en het apparaat is (op verzoek) meerdere keren ingezet.
- Het initiatief genomen om vanaf de start aanwezig te zijn bij de eerste vergadering van de ‘Werkgroep Opzitten Marken’. Dit om de positie, de verwachtingen en het belang van de gemeente in *een veilig en gezond verloop* nadrukkelijk onder de aandacht te brengen en te bewaken. Door een uitstekende samenwerking met de werkgroep is er sprake van een gecontroleerd en goed gecoördineerd project waarin er geen excessen plaatshebben. Samen met de preventiecoördinator van Brijder Jeugd is er voorlichting gegeven op 17 december tijdens de informatieavond ‘Opzitten op Marken’ aan (ouders van) deelnemers en de leden van de werkgroep. Jaarlijks wordt er een nieuwe boeiende vorm gevonden voor de boodschap en ook de inhoud wordt aangepast. Thema’s dit jaar waren groepsdruk, verantwoordelijkheid, vertrouwen en veiligheid. Deelnemers kregen in groepsverband uitdagende vragen en casussen voorgelegd. Ook ouders zijn actief betrokken met vragen op maat.
- Tijdens de kerstvakantie op drie avonden/nachten aanwezig in de garageboxen tijdens ‘Opzitten op Marken’ om met jongeren in gesprek te zijn over alcohol, groepsdruk, wetgeving en verantwoordelijkheid. Tijdens de aanwezigheid van de jongerenwerker staan vertrouwen, verantwoordelijkheid en veiligheid centraal.
- Enkele keren aanwezig geweest bij jongerenactiviteiten in de Zonnewijzer op Marken en levert het alcohol/ademanalyseapparaat.
- Bespreekt wekelijks het thema alcohol & drugs met jongeren op straat en op de verschillende jongerenontmoetingsplaatsen in de kernen (Galgeriet, Broeker JeugdHooiBerg, De Bolder).
- Biedt ruimte voor uitvoeringsprojecten taakstraf Bureau Halt. Vaak is er sprake van drank en/of drugs in relatie tot de taakstraf.
- Het initiatief genomen voor productie tasjes NIX 18 en bestelling van nieuwe polsbandjes.
- Met meerdere jongeren met A&D gerelateerde problemen vertrouwensgesprekken gevoerd en in sommige gevallen daarna doorverwezen.
- Vanuit een proactieve houding actief geweest als belangrijke schakel voor de Gemeente (AJZ/CJG/Leerplicht/Jeugdwet), politie, V.O.-school, netwerkpartners en (ouders van) kwetsbare jongeren met uiteenlopende problemen waaronder alcohol & drugs.

1.6. Training professionals

Resultaat:

In 2015 herhalen wij de training ‘alcohol en drugs: middelengebruik’ voor professionals en vrijwilligers.

Evaluatie:

Niet gerealiseerd.

De training is niet uitgevoerd. Wel heeft Brijder Jeugd contact met het wijkteam in de gemeente. Uit overleg is gebleken dat een deskundigheidsbevordering niet noodzakelijk is. Beide partijen (Brijder Jeugd en het wijkteam) weten elkaar te vinden voor casuïstiek. Daarnaast heeft Brijder Jeugd een tweetal webinars gegeven voor professionals, waar professionals vanuit de gemeente Waterland ook aan konden deelnemen.

1.7. Activiteiten in de regio Zaanstreek-Waterland

Resultaat:

De GGD stelt in overleg met de gemeenten een uitvoeringsplan op waarin staat wat er de komende jaren in de regio wordt uitgevoerd.

Evaluatie:

Gerealiseerd.

Er is door de GGD een regionale nota opgesteld waarin de doelstellingen aanpak schadelijk alcoholgebruik zijn opgenomen. In deze regionale nota zijn acht lange termijn en zeven korte termijn doelstellingen geformuleerd. In 2015 is de regionale werkgroep, waarin gemeenten, Brijder en GGD vertegenwoordigd waren, opgeheven. Wel was er een plan geschreven dat valt buiten de reguliere inzet. De GGD voert ook activiteiten uit vanuit de reguliere subsidie, zoals individuele gesprekken en casusoverleg.

2 Handhaving

In 2014 is een start gemaakt met handhaving op grond van de Drank- en Horecawet door de gemeente zelf. In het uitvoeringsplan PenH zijn in het kader van de handhaving van de Drank- en Horecawet drie verschillende activiteiten opgenomen die ingezet worden om de doelstellingen van het PenH plan te realiseren. In het kader van de handhaving zijn de volgende activiteiten ontplooid:

- Controle op de vergunningen
- Leeftijdsgrenzencontrole
- Meldingen

Om overzicht te behouden is per onderwerp het resultaat uit het uitvoeringsplan PenH benoemd. Daaronder wordt aangegeven of het resultaat is behaald en volgt aanvullende informatie.

2.1 Controle op vergunningen

Resultaat:

Jaarlijks controleren wij alle vergunde horecabedrijven op de voorschriften uit de Drank- en Horecawet en Besluit eisen inrichtingen Drank- en Horecawet.

Evaluatie:

Niet volledig gerealiseerd.

In 2018 zijn niet alle vergunde horecabedrijven gecontroleerd. In eerste instantie zijn de boa's verder gegaan met de controles van de para commerciële instellingen, waar de verenigingen onder vallen. Uit deze controles zijn verschillende wijzigingen van exploitatie- en drank- en horecavergunningen ingediend en verwerkt. Ook zijn er kennismakingscontroles geweest met nieuwe eigenaren.

Er zijn verschillende controles uitgevoerd over de overige horecazaken, waarbij verschillende horecazaken meerdere keren zijn gecontroleerd naar aanleiding van constatering van een overtreding.

Tijdens de verschillende controles is onder andere gekeken of de drank- en horecavergunning (zichtbaar) in de inrichting aanwezig is, er een leidinggevende aanwezig is en of deze op het persoonsgebonden deel van de vergunning staat vermeld of er leeftijdsaanduiding aanwezig is. Tijdens deze controles zijn er weinig overtredingen waargenomen. De overtredingen die zijn geconstateerd zijn: het niet aanwezig zijn van een leidinggevende in de inrichting en dat de vergunning niet altijd getoond kan worden. Bij de her controle is dit in orde. Uit een controle waarbij er geen leidinggevende aanwezig was volgt vaak een aanvraag voor het bij schrijven van een nieuwe leidinggevende, waardoor de kans op een volgende overtreding wordt verkleind.

In 2018 is er één bestuurlijke boete opgelegd voor het niet aanwezig zijn van een leidinggevende. Dit is een overtreding op grond van artikel 24 van de Drank- en Horecawet. Deze boete is opgelegd nadat er door de BOA geconstateerd was dat er meerdere keren geen leidinggevende aanwezig was.

2.2 Leeftijdsgrenzencontrole

Resultaat:

Jaarlijks voeren wij minimaal twaalf keer een leeftijdsgrenzencontrole uit door middel van een BOA met leeftijdgrenzenteam.

Evaluatie:

Gerealiseerd (9 controle momenten, maar meer controles)

Afgelopen jaar zijn door een extern bedrijf verschillende leeftijdsgrenzencontroles uitgevoerd. Voor het eerst is er gekozen voor een andere opzet van de leeftijdsgrenzencontroles. We hebben gecontroleerd door inzet van mystery shoppers (hierna MS). Een MS is een jongere onder de 18 jaar die gericht een aankoop doet. Door inzet van een MS heb je binnen een korte termijn een constatering of er wel of niet onder de 18 jaar alcohol wordt verstrekt en of een verstrekker, zoals verplicht, vraagt naar een identiteitsbewijs om de leeftijd vast te stellen.

Inzet 2018

In totaal zijn er in 2018 op 8 verschillende momenten beeldbepalende controles uitgevoerd, waarbij totaal 35 controles zijn uitgevoerd. Tijdens deze controles zijn onder andere verschillende commerciële horeca, supermarkten, slijterijen en snackbars gecontroleerd. Ook zijn verschillende evenementen gecontroleerd. Bij één evenement zijn er naar aanleiding van controles twee bestuurlijke boetes opgelegd voor schenken van alcohol aan jongeren onder de 18 jaar. Een overtreding van artikel 20 van de Drank- en Horecawet.

Verkooppunten	Gecontroleerd:	Gesloten:	Overtreding:
Commerciële horeca	19	3	15
Evenementen	3	-	1
Supermarkten	3	-	0
Slijterijen	3	-	1
Snackbars	3	-	3
Standplaatsen	4	-	1

Afgelopen jaar hebben we ook de Mystery Shopper ingezet om te controleren of er tegen de wet in ook alcoholhoudende dranken bij de standplaatsen worden verkocht. Hier is geconstateerd dat één standplaatshouder zich niet aan de regels houdt. Deze standplaatshouder is hier op aangesproken en heeft een constateringsbrief ontvangen. Bij her controle was het in orde.

Heel positief is dat er geen overtreding is geconstateerd bij de supermarkten, een plek waar veel jongeren proberen om alcoholhoudende drank te kopen. Gezien het beperkte budget was er geen financiële ruimte meer om ook de para commerciële instellingen te controleren. De controles van de para commerciële instellingen schuiven door en hebben prioriteit in 2019.

Contact met ondernemers

Na de leeftijdsgrenzencontroles is er door afdeling AJZ contact opgenomen met de horecabedrijven die zijn gecontroleerd, of er wel of geen overtreding is waargenomen. Bij constatering van een overtreding is na het contact een waarschuwingsbrief verstuurd waarin staat opgenomen dat er bij een volgende constatering een bestuurlijke boete wordt opgelegd.

Her controle naar aanleiding van overtredingen

In december 2018 is gestart met de her controles van de commerciële instellingen. Er is één controle uitgevoerd, waarbij door middel van observatie gekeken is of er geschonken/verstrekt wordt aan jongeren onder de 18 jaar. Hierbij zijn vijf commerciële horeca en één snackbar gecontroleerd. Hierbij zijn geen overtredingen geconstateerd. In 2019 worden de her controles verder opgepakt.

2.3 Meldingen

Evaluatie:

Er zijn ook in 2018 geen meldingen omtrent alcoholgebruik onder jongeren binnengekomen bij de afdeling Algemene en Juridische Zaken.

3 Samenvatting

3.1 Preventie

Zes van de zeven onderwerpen die worden ingezet als preventie alcoholgebruik onder jongeren zijn gerealiseerd. Het zijn voornamelijk onderdelen die lopen vanuit het Gezondheidsplan 2013-2017 en waar in 2013 reeds een start mee is gemaakt. Van de benoemde resultaten is de training voor professionals ook in 2018 niet gerealiseerd. Uit overleg tussen Brijder Jeugd en het wijkteam is gebleken dat deskundigheidsbevordering in 2018 niet noodzakelijk was. Brijder Jeugd en het wijkteam weten elkaar te vinden voor casuïstiek. Vanaf 2019 wordt de training voor professionals alleen nog op aanvraag ingezet en wordt er meer gebruik gemaakt van webinars.

3.2 Handhaving

Ook dit jaar zijn weer veel bestaande horecabedrijven en nieuwe horecabedrijven/overnames gecontroleerd. Daarbij zijn ook de controles van de verenigingen afgerond. Er is dit jaar voor het eerst handhavend opgetreden tegen overtredingen op grond van de Drank- en Horecawet. Er zijn twee bestuurlijke boetes opgelegd voor het schenken van alcohol aan jongeren onder de 18 jaar tijdens een evenement en er is een bestuurlijke boete opgelegd voor het niet aanwezig hebben van een leidinggevende.

Voor 2019 zijn er de volgende prioriteiten voor controle op de vergunningen en inzet van leeftijdsgrenzencontroles:

- bij nieuwe horecabedrijven of bij overnames kennismakingsgesprek op locatie door de boa's
- blijven voortzetten van controles van de para commerciële instellingen;
- meer inzet boa's (drank- en horeca) tijdens evenementen en controle op de leeftijdsgrens;
- brede inzet van leeftijdsgrenzencontroles en inzet op her controles.